

DISTRIBUCIÓ, DISPERSIÓ I DESIGUALTAT SALARIAL A BARCELONA

2010-2015

Juliol de 2017

**Departament d'Estudis i Programació
Gabinet Tècnic de Programació**

B
BC
BN

DISTRIBUCIÓ, DISPERSIÓ I DESIGUALTAT SALARIAL A BARCELONA

2010-2015

ÍNDEX

I.	PRESENTACIÓ.....	2
II.	SÍNTESI DELS PRINCIPALS RESULTATS.....	3
III.	DISTRIBUCIÓ SALARIAL A BARCELONA	4
IV.	DISPERSIÓ I DESIGUALTAT SALARIAL A BARCELONA	10
IV.1.	Percentils: punts de tall i ràtios de dispersió	10
IV.2.	L'índex de Gini i la corba de Lorenz.....	13
IV.3.	Desigualtat i bretxa salarial a Barcelona.....	15
V.	UNA MIRADA SINTÈTICA A LA DESIGUALTAT SALARIAL A LES GRANS CIUTATS ESPANYOLES	16

I. PRESENTACIÓ

Tradicionalment, l'escassetat de dades ha dificultat l'anàlisi de l'estructura, l'evolució o la distribució dels salaris al nostre país, una mancança que esdevenia pràcticament un carreró sense sortida si el focus es posava en un municipi. Aquest buit d'informació s'ha corregit sensiblement des que la Seguretat Social facilita la Muestra Continua de Vidas Laborales (MCVL), un conjunt anonimitzat de microdades individuals extretes dels registres de la Seguretat Social, completada amb dades fiscals procedents de la Agencia Tributaria (AEAT) que es creuen amb dades del Padró continu. La ingent informació que conté permet anàlisis detallades sobre diversos aspectes del mercat de treball, entre els que destaquen els lligats a les remuneracions salarials que perceben els assalariats.

Com a continuació dels estudis realitzats des del GABINET TÈCNIC DE PROGRAMACIÓ DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA centrats en les remuneracions salarials mitjanes (detallades segons les característiques personals del/la treballador/a o del lloc de treball, l'evolució recent, la bretxa salarial o la precarietat¹), presentem aquest informe sobre la distribució i la concentració salarial a Barcelona, dos dels indicadors més importants del present i el futur de l'economia d'un territori i del nivell d'equitat i cohesió d'una societat.

En les pàgines següents s'ofereixen els principals resultats dels càlculs que documenten l'estructura i l'evolució de la desigualtat salarial a Barcelona. L'anàlisi es centra en el període 2010-2015 i enllaça, per tant, el tram final de la crisi i l'inici de la recuperació econòmica. Quan ha estat possible, l'anàlisi es presenta desagregada per sexes.

El document pretén contestar diverses qüestions: Com són els salaris a Barcelona? Es distribueixen de manera homogènia segons sexe i edat? Són més igualitaris ara (2015) o en 2010? Estan molt concentrats? Hi ha la mateixa dispersió entre els salaris dels homes i els de les dones? La crisi ha atacat més la banda salarial alta o la baixa? I, per últim, els salaris dels barcelonins són més o menys igualitaris que els dels residents a d'altres grans ciutats espanyoles?

La resposta a aquestes preguntes es pot trobar en les pàgines següents, juntament amb el detall dels mètodes estadístics utilitzats per respondre-les i els principals factors que contextualitzen i expliquen els resultats.

¹ Vegeu "Els salaris mitjans a Barcelona 2014", "Evolució de la capacitat adquisitiva dels treballadors a Barcelona. 2010-2015", "Els salaris a Barcelona. 2015: Una mirada a la bretxa salarial", i "El treball assalariat a Barcelona 2015: Temporalitat, intensitat laboral i durada dels contractes", tots ells disponibles a <http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonaeconomia/ca/mercat-de-treball/salaris>.

II. SÍNTESI DELS PRINCIPALS RESULTATS

- El salari mitjà dels residents a Barcelona és 28.861 euros bruts anuals (any 2015). És un valor superior en un 23,7% a la mediana.
- El 32,4% dels treballadors de Barcelona és com a màxim mileurista. Entre els menors de 30 anys, aquest percentatge s'eleva fins al 64,7%.
- La distribució dels salaris a Barcelona és asimètrica: hi ha un gran nombre de salaris amb valors propers i inferiors a la mitjana, i pocs amb valors molt alts.
- La bretxa salarial entre homes i dones s'ha reduït lleugerament entre 2010 i 2015. Els salaris de les dones es distribueixen de manera més equitativa que els dels homes.
- Entre 2010 i 2015 els salaris mitjans s'han reduït un 6,5% en termes reals.
- En el mateix període, la dispersió salarial (mesurada com a quocient p90/p10) ha augmentat un 4,8%: els salaris baixos són els que més han retrocedit, mentre que la dispersió en la part alta s'ha mantingut estable.
- L'augment de la desigualtat salarial ha coincidit amb un procés de reforma del mercat laboral orientat a incrementar l'ocupació (reformes laborals de 2010 i, sobretot, de 2012). Entre les conseqüències no desitjades, l'augment de la temporalitat i de la precarietat, que han derivat en un agreujament de la desigualtat intergeneracional, de la bretxa entre treballadors que tenen un contracte laboral antic i els que tenen un de nou, i de la bretxa entre els treballadors que tenen i els que no tenen feina estable.
- Els llocs de treball creats durant la recuperació no han assolit encara el nivell de remuneració ni l'estabilitat dels llocs de treball que es van destruir durant la crisi. En part, aquestes diferències són devaluacions salarials dels que romanen ocupats, però també s'expliquen per variacions en l'estructura de l'ocupació assalariada (composició de la força laboral).
- En comparació amb altres grans ciutats espanyoles, els salaris a Barcelona estan en la zona alta en termes de remuneracions mitjanes i en una zona intermèdia quant a desigualtat i bretxa salarial entre homes i dones.
- D'entre les grans ciutats espanyoles, Saragossa és la menys desigual en termes salarials, en part perquè els salaris baixos són relativament alts. La més desigual és Madrid, on els salaris alts (percentil 99) escalen molt amunt.

III. DISTRIBUCIÓ SALARIAL A BARCELONA

Els salaris constitueixen la principal font de renda per a la major part de la població del nostre país. Juntament amb altres rendiments del treball (dels treballadors autònoms) i de les rendes del capital, ocupen les posicions primàries de generació de les anomenades rendes de mercat, a partir de les quals la intervenció del sector públic (via pensions, subsidis, prestacions socials i impostos), acaba de modelar la renda disponible de les llars.

L'estudi que aquí es presenta se centra exclusivament en les rendes obtingudes pel **treball assalariat** dels residents a Barcelona que, en termes agregats, suposen el 60% de les rendes de les famílies barcelonines. El salari computat correspon al brut anual que perceben els/les treballadors/es pel seu/s contracte/s abans de les retencions a compte de l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) i de les cotitzacions a la Seguretat Social².

Després de les explotacions ja comentades a partir de les dades de la MCVL centrades principalment en les mitjanes³ i assumint que aquestes només són representatives fins a un cert punt perquè no capturen la disparitat d'una distribució real dels salaris, avancem en el coneixement i la interpretació de les remuneracions salarials mitjançant la introducció de l'anàlisi de la **forma de la distribució i de les mesures de concentració**.

Taula 1

Salaris a Barcelona (€/any)

	Total		Variació (%) 2010-2015	
	2010	2015	nominal	real
Mitjana				
Dones	24.486	25.191	2,9	-5,2
Homes	32.454	32.615	0,5	-7,4
Total	28.444	28.861	1,5	-6,5
Mediana				
Dones	20.319	21.026	3,5	-4,7
Homes	25.059	24.710	-1,4	-9,1
Total	22.640	22.676	0,2	-7,7

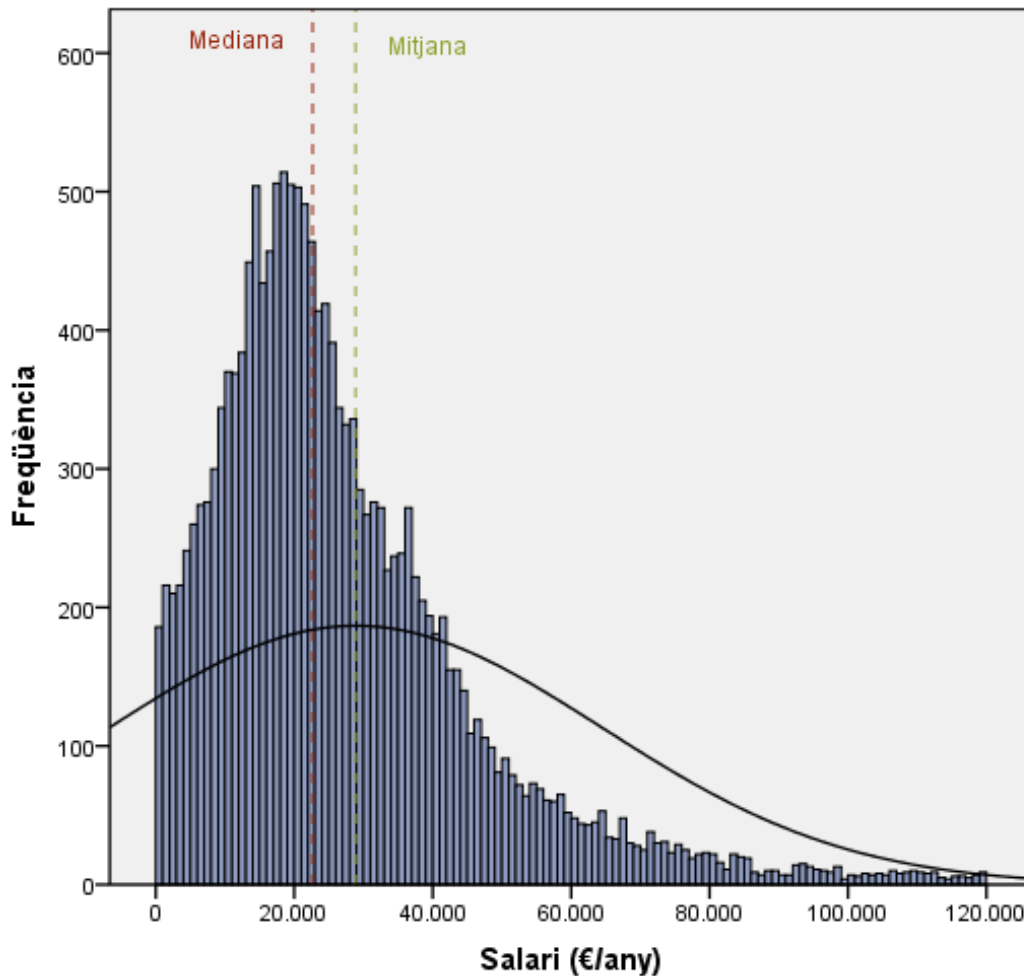
Com a primera aproximació, la Taula 1 recull les mesures bàsiques de les distribucions salarials de Barcelona pels anys 2010 i 2015 (mitjana i mediana), i la seva evolució nominal i real. Com s'espera en aquest tipus de variable, la mediana és inferior a la mitjana, i totes dues presenten una evolució nominal lleugerament a l'alça però força negativa en termes reals, conseqüència de la devaluació salarial que ha tingut lloc des de la crisi.

² La informació correspon a tots els assalariats del Règim General de la Seguretat Social, contractats per compte aliena, amb l'excepció dels treballadors de la llar. Vegeu detalls metodològics als informes esmentats a la nota 1.

³ Vegeu "Els salaris mitjans a Barcelona 2014" a <http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonaeconomia/ca/mercat-de-treball/remuneracions-salarials/>

La distribució dels salaris dels residents a Barcelona presenta, com acostuma a passar en les distribucions de renda, **una clara asimetria a la dreta**. Tal com reflecteix l'histograma de freqüències, hi ha una gran concentració d'observacions al voltant de la mediana (ratlla vermella) i per sota de la mitjana (ratlla verda), i una notable dispersió a la dreta (pocs casos amb valors molt elevats, que formen una llarga cua a la dreta)⁴.

Gràfic 1
Distribució salarial, Barcelona 2015

Els salaris de les dones eren i s'han mantingut molt per sota dels dels homes (vegeu Taula 1), però com que els salaris masculins han patit un descens més gran, el diferencial s'ha escurçat, reduint-se, per tant, la bretxa salarial des del 24,6% de 2010 fins al 22,8% el 2015⁵.

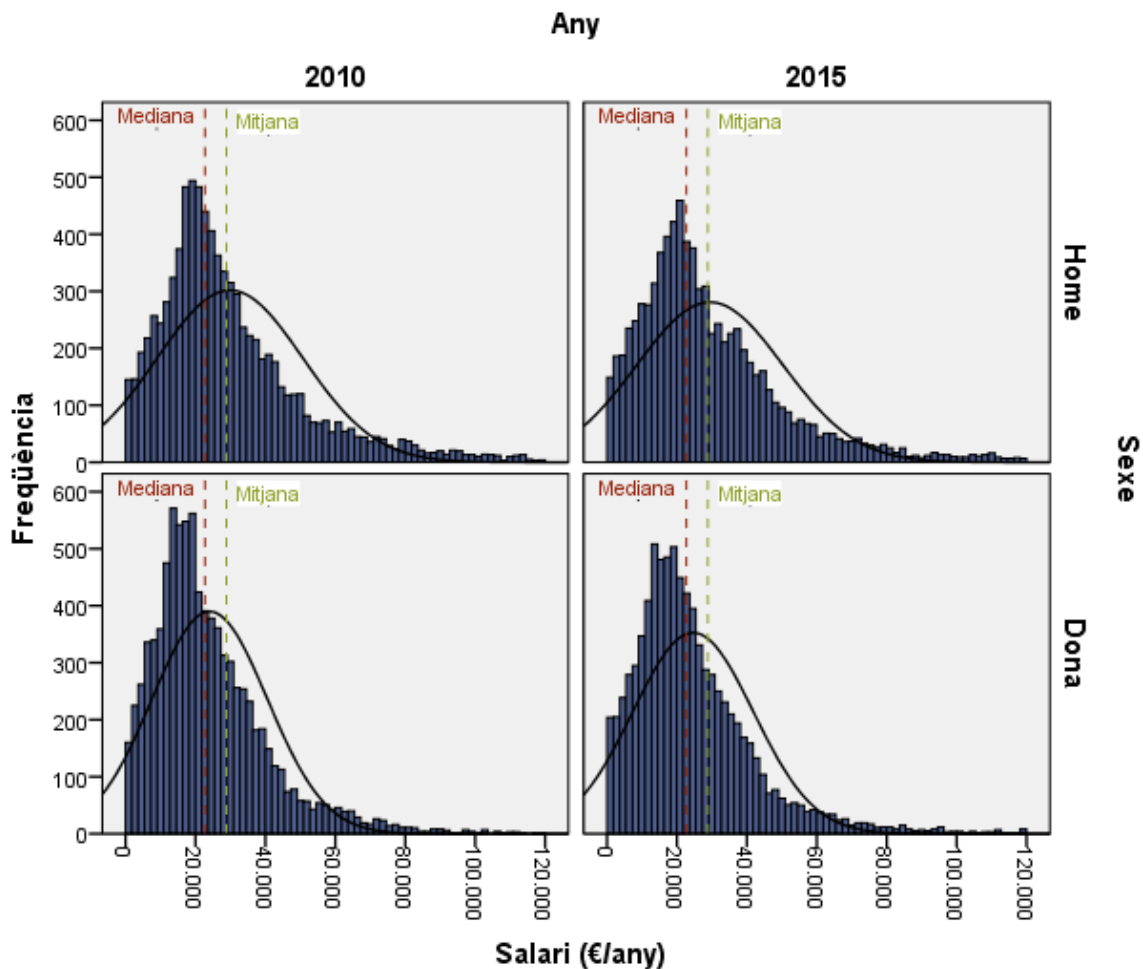
⁴ Per optimitzar la visualització de les dades, els histogrames dels gràfics 1, 2 i 3 contenen la informació de la distribució dels salaris fins el percentil 99. Cal tenir present que les dades procedeixen d'una mostra aleatòria (4%) del total d'observacions reals (corresponents als salaris pagats), raó per la qual poden tenir una variabilitat més gran que les dades salarials procedents d'enquestes elaborades a partir de dissenys mostrals amb estrats representatius.

⁵ La bretxa es calcula com a diferència entre els ingressos bruts mitjans anuals entre homes i dones expressada en % dels ingressos bruts mitjans dels homes. Vegeu els detalls a "Els salaris a

El Gràfic 2 revela les diferències per **sexes** en relació amb la mitjana i la mediana de la ciutat. Els histogrames són similars, però en els corresponents a les remuneracions salarials de les dones dels anys 2010 i 2015 les corbes són més apuntades (major grau de concentració al voltant d'un punt central) i estan més escorades cap la l'esquerra, amb una major presència d'observacions en la banda baixa. Un resultat gens sorprenent si es té present la bretxa salarial comentada anteriorment, una bretxa que, com se sap, és generalitzada i estructural.

Gràfic 2

Distribució salarial per sexes, Barcelona 2010 i 2015

La progressiva incorporació de la dona al mercat laboral ha impulsat a l'alça les taxes d'activitat i d'ocupació femenines, aproximant-les a les dels homes, però tant en un cas com en l'altre encara se situen uns deu punts per sota⁶. Aquest creixent nombre de dones assalariades ocupa tots els trams salarials, però amb major pes en la banda

Barcelona. 2015: Una mirada a la bretxa salarial", disponible a <http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonaeconomia/ca/mercat-de-treball/salaris>.

⁶ Pel quart trimestre de 2015, la taxa d'activitat femenina va ser 54,7%, mentre que la masculina va ser de 65,9%. Pel que fa a la taxa d'ocupació, la diferència era inferior: 47,1% femenina i 57,8% masculina. En tot cas, aquests diferencials s'escurcen si analitzem només les taxes específiques, calculades amb la població entre 16 i 64 anys.

salarial baixa, com es veu en les distribucions del Gràfic 2, en les què les corbes de les dones se situen, en comparació amb les dels homes, desplaçades a l'esquerra. Les observacions corresponents als salaris femenins es troben, tant durant la crisi (2010) com en la recuperació (2015) molt més concentrades a la banda esquerra de la mediana.

Des del punt de vista de **l'evolució**, els dos talls temporals que presentem palesen perfils similars, però amb matisos. En tots els casos, es manté la llarga cua de la dreta, per la presència (escassa) de salaris molt alts, més abundants entre els homes que entre les dones. Entre 2010 i 2015 s'ha produït un suau desplaçament dels salaris masculins cap a la banda baixa, alhora que entre les dones la gran quantitat d'observacions que hi havia a l'entorn immediat inferior de la mediana s'ha distribuït cap a la dreta de forma subtil però esglaonada.

Són uns desplaçaments consistents amb la idea que a mesura que ha anat avançant la recuperació i s'ha anat creant ocupació, els treballadors (més homes que dones)⁷ han tornat a ocupar llocs de treball –nous o de reemplaçament per jubilació- amb sous inferiors als d'abans de la crisi. Un procés en el que ha tingut una importància capital la **reforma laboral de 2012**, que està complint l'objectiu de crear ocupació, però amb un alt preu en termes de devaluació salarial i precarietat, entesa en la doble perspectiva de vulnerabilitat del treballador i inseguretats en la feina que generen els contractes de curta durada. Una temporalitat que està molt estesa entre les dones, els joves, els estrangers, els treballadors amb poca qualificació professional i els treballadors de l'hostaleria, els serveis socials, l'educació i el comerç al detall⁸.

És en aquest entorn en el què la **destrucció llocs de treball** del sector financer i de la indústria, per exemple⁹, ha significat la sortida de treballadors (majoritàriament homes) **amb contractes indefinits i salaris alts** que han estat **reemplaçats per treballadors amb salaris més baixos i contractes temporals**. I han estat reemplaçats només en part, perquè la contracció de la demanda des del punt de vista macroeconòmic va convertir alguns d'aquests llocs de treball en innecessaris en un context de creixent globalització, terciarització i transformació tecnològica.

El complex escenari laboral i les tensions d'excés d'oferta de la força laboral en un entorn contractiu (atur) corregides via preu (salari) no pot obviar els canvis quantitius (descens del 6,8% de la **població activa**) i qualitius (**composició de la força laboral**, per exemple, per nivell formatiu). A banda de variacions en els salaris de les persones que mantenen el lloc de treball, també cal apuntar que el context de crisi ha

⁷ A Barcelona, entre 2010 i 2015 la taxa d'atur masculina s'ha reduït en 6,3 punts, mentre que la femenina ha augmentat 1,3 punts. Ara bé, cal tenir present que la disminució de la població activa masculina ha estat superior a la femenina.

⁸ Vegeu "El treball assalariat a Barcelona 2015: Temporalitat, intensitat laboral i durada dels contractes", disponibles a <http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonaeconomia/ca/mercat-de-treball/salaris>.

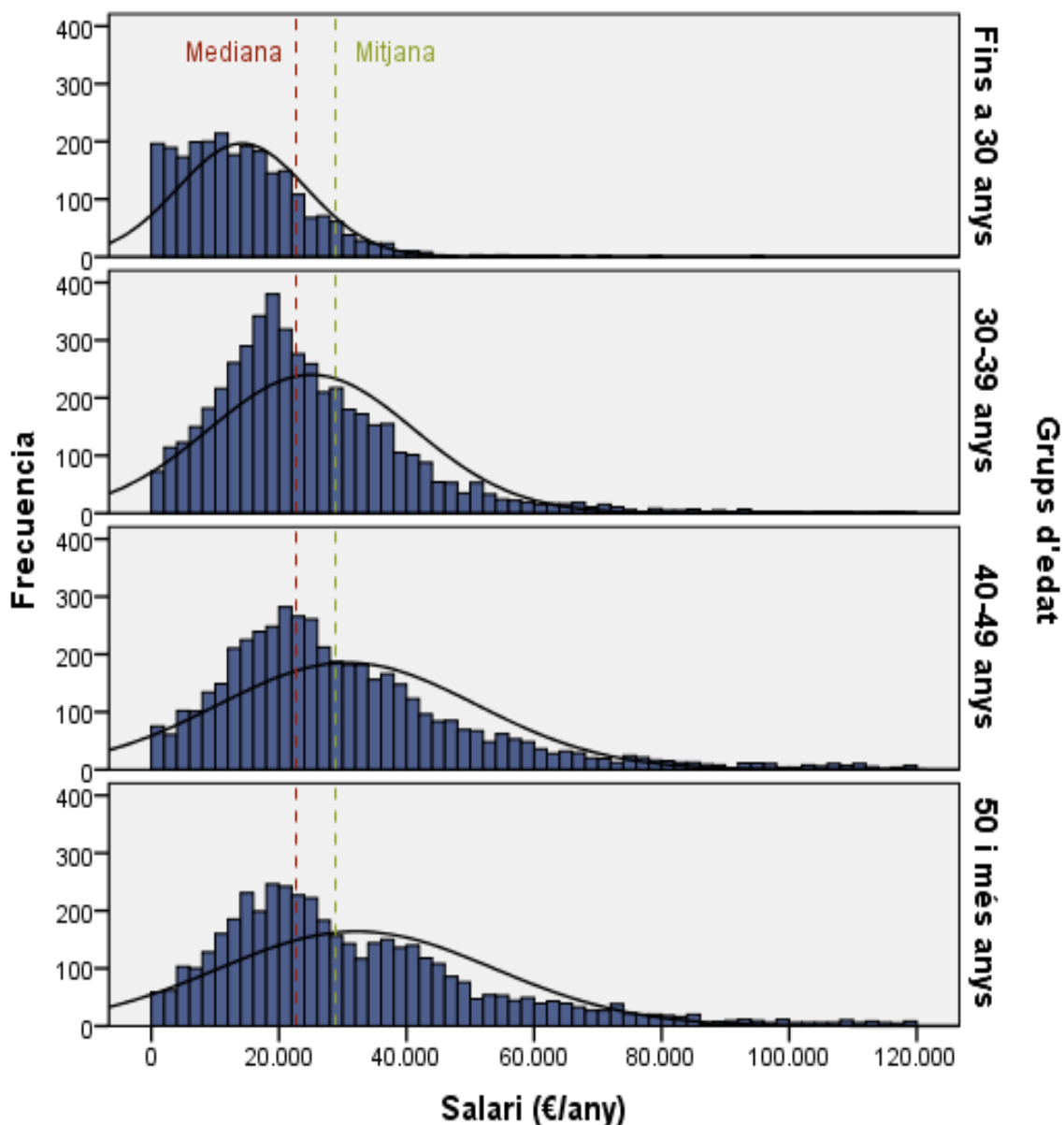
⁹ La construcció mereix un apunt a part: ha estat un dels sectors més castigats per la destrucció d'ocupació (si bé a Barcelona l'impacte ha estat menys sever que a Catalunya o Espanya), però en aquest cas els salaris dels llocs de treball destruïts eren inferiors a la mitjana en part perquè corresponien a joves relativament poc qualificats.

contribuït a **canvis unilaterals de les condicions de treball** i a l'**afebliment de la negociació col·lectiva**, factors que de forma combinada també han empès els salaris a la baixa.

La distribució dels salaris dels residents de Barcelona per **grans franges d'edats** permet aprofundir en les diferències intergeneracionals ja conegudes¹⁰. El salari mitjà dels joves de fins a 30 anys se situa, amb dades de 2015, un 50% per sota de la mitjana de la ciutat, mentre que el dels veterans de més de 50 anys se situa un 25% per sobre d'aquesta.

Gràfic 3

Distribució salarial per grans grups d'edat, Barcelona 2015

¹⁰ Vegeu "Els salaris mitjans a Barcelona 2014", a <http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonaeconomia/ca/mercat-de-treball>

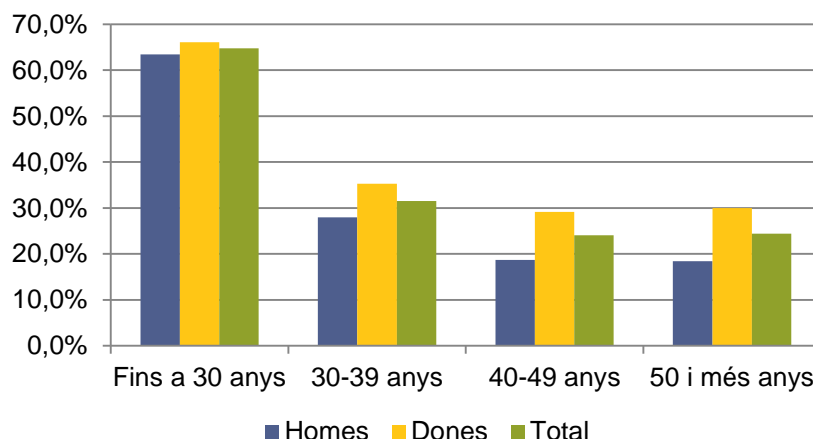
Els histogrames per edats del Gràfic 3 il·lustren que es poden trobar salaris baixos en qualsevol franja d'edat. Ara bé, en el segment dels més joves (fins a 30 anys) són pràcticament els únics que hi ha: la immensa majoria de les observacions (92,3%) està per sota de la mitjana de la ciutat. La major concentració de **salaris alts** (normalment **associats a una major qualificació, experiència i antiguitat**) es donen a partir dels 40 anys: un 10,7% dels assalariats d'entre 40 i 49 anys cobra almenys el doble de la mitjana, mentre que en la franja d'assalariats de més de 50 anys aquest percentatge s'eleva fins al 13,7%.

L'enfocament de les diferències per edats ens permet una lectura en termes d'una de les "fronteres salarials" més populars, la dels **mileuristes**. Es tracta d'un neologisme que s'ha estès molt ràpidament atesa l'evolució del mercat laboral i la salarial en particular dels darrers anys, i que defineix les persones que ingressen al voltant de 1.000 euros al mes¹¹. Segons l'explotació estadística de l'any 2015, un 32,4% del total de treballadors de Barcelona és com a màxim mileurista; un percentatge que s'eleva fins al 64,7% entre els assalariats de fins a 30 anys.

S'anota, un cop més, un desequilibri salarial en contra de les dones assalariades perquè, tal com es veu al Gràfic 4 a totes les franges considerades, **la proporció de dones que com a màxim són mileuristes és superior a la dels homes**. Un desequilibri que s'eixampla amb l'edat i que suggereix que aspectes culturals, rols de gènere i major dedicació que els homes a les responsabilitats familiars condueixen a una infravaloració del treball i les capacitats de les dones, i llasten el desenvolupament de la seva carrera professional i l'accés a llocs de responsabilitat amb remuneracions altes.

Gràfic 4

Assalariats (en %) que com a màxim són
mileuristes, Barcelona 2015

¹¹ Per l'any 2015, equival a una franja d'entre 14.000 i 16.800 euros bruts, depenent de l'estat civil del declarant, del nombre de dependents, deduccions, etc. Els càlculs s'han fet amb la banda superior.

Vist que l'impacte més sever de la devaluació salarial l'han recollit els estrats més joves de població, les diferències que mostren les dades entre edats i generacions ajuden a emmarcar el debat sobre la **pèrdua de capacitat adquisitiva dels joves** i les implicacions sobre **l'emancipació i la creació de noves llars**, aspectes que enllacen amb el nou cicle alcista dels preus al sector immobiliari i amb la situació d'enorme competència per una oferta de lloguer residencial escassa i cada cop més cara.

IV. DISPERSIÓ I DESIGUALTAT SALARIAL A BARCELONA

Les mesures de concentració s'utilitzen per a mesurar el grau d'igualtat en el repartiment dels valors d'una variable entre els components d'una població. Són indicadors del grau d'equidistribució especialment rellevants en variables econòmiques relacionades amb rendes, riquesa, o salaris, i entre els més clàssics i utilitzats es troben les ràtios entre percentils i l'índex de Gini.

IV.1. Percentils: punts de tall i ràtios de dispersió

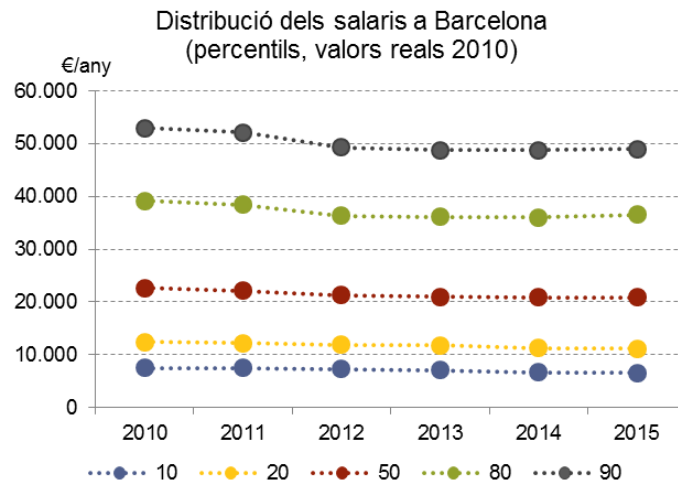
Els **percentils** són mesures de posició no centrals que divideixen la distribució en parts iguals, creant intervals que contenen el mateix nombre de valors. Són d'ús freqüent els quartils, els decils i els percentils. Nosaltres hem optat per utilitzar els decils (el decil 1 correspon al percentil 10, el 2 al 20, i així successivament).

Taula 2

Percentils (P) dels salaris		Valors nominals (€/any)		Variació (%) 2010-2015	
		2010	2015	nominal	real
	P 10	7.529	7.211	-4,2	-11,8
	P 20	12.473	12.176	-2,4	-10,1
	P 30	16.092	15.912	-1,1	-8,9
	P 40	19.149	19.283	0,7	-7,2
Mediana o	P 50	22.640	22.676	0,2	-7,7
	P 60	26.789	26.870	0,3	-7,6
	P 70	31.973	32.493	1,6	-6,4
	P 80	39.147	39.650	1,3	-6,7
	P 90	52.912	53.088	0,3	-7,6

El Gràfic 5 sintetitza la taula anterior: conté els valors deflactats dels percentils 10, 20, 80, 90, més la mediana (o percentil 50) des de l'any 2010 fins al 2015.

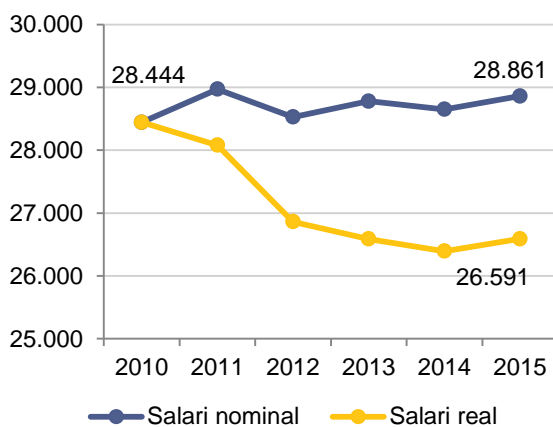
Gràfic 5

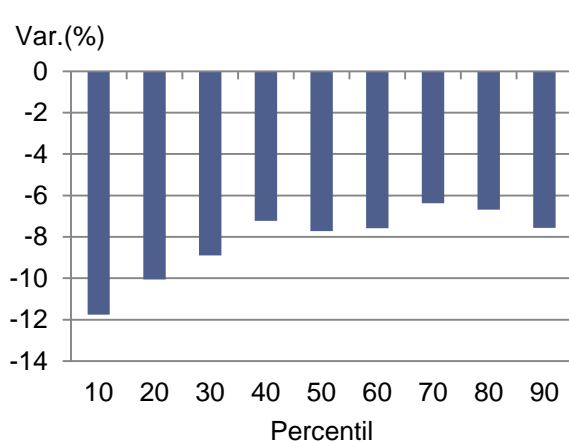
Els valors dels percentils seleccionats s'han mantingut en termes generals **relativament estables dins d'una tònica lleument descendent**, però en detall s'observa un comportament desigual entre 2010 i 2015 en termes reals dels salaris de la banda alta i els de la banda baixa.

En un context **d'estabilitat nominal** dels salaris mitjans i d'un **descens en termes reals** del 6,5% (vegeu Taula 1 i Gràfic 6), el primer decil dels salaris ha caigut un 11,8%, alhora que el decil més alt ho ha fet un 7,6% (vegeu Gràfic 7). És incontestable que **la crisi ha afectat més alguns tipus d'ocupacions i alguns tipus de salaris**: l'impacte ha estat superior en la banda baixa de la distribució, com ho demostra el fet que els tres primers decils són els que més retrocedeixen.

Gràfic 6
Evolució dels salaris mitjans a Barcelona (€/any)

Gràfic 7
Variació real (%) dels salaris per decils (2010-2015)

Les **ràtios entre percentils** permeten afinar encara més l'anàlisi. Una de les ràtios que s'utilitza amb més freqüència és el quocient entre els percentils 90 i 10, que aquí es completa amb les ràtios entre els percentils 90 i 50 (mediana) i entre els percentils

50 i 10, amb l'objectiu d'esbrinar si l'augment de la desigualtat en el període analitzat ha estat homogeni o més intens en la banda alta o la baixa de la distribució.

Taula 3
Dispersió salarial a Barcelona: ràtios de dispersió

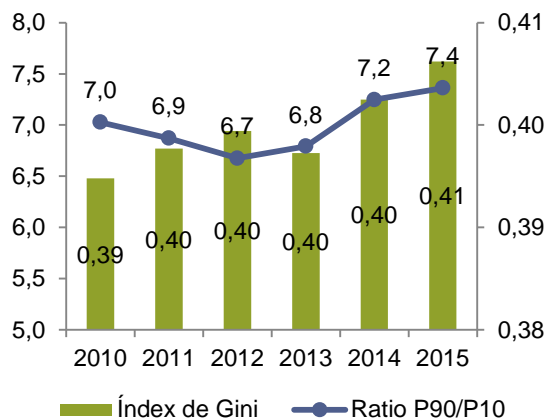
	Total		Dones		Homes	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Ràtios entre percentils						
P90/P10	7,03	7,36	6,67	6,88	7,12	7,62
P90/50	2,34	2,34	2,21	2,18	2,45	2,43
P50/10	3,01	3,14	3,02	3,15	2,91	3,14

Entre 2010 i 2015 (vegeu Taula 3) els quocients interdecílics palesen que s'ha produït un **augment de la dispersió salarial**, amb un recorregut intermediari curiós. De fet, entre 2010 i 2012, quan el PIB retrocedia, aquesta ràtio (vegeu Gràfic 9) seguia una trajectòria descendent (els salaris es compactaven). Però just quan l'activitat econòmica va començar a remuntar (2014), es va tornar a eixamplar, i a més ràpidament. És un comportament relacionat amb el cicle econòmic però relativament inesperat i possiblement deutor del tipus d'ocupació que es genera (com s'ha vist anteriorment, amb alta temporalitat i remuneracions relativament baixes).

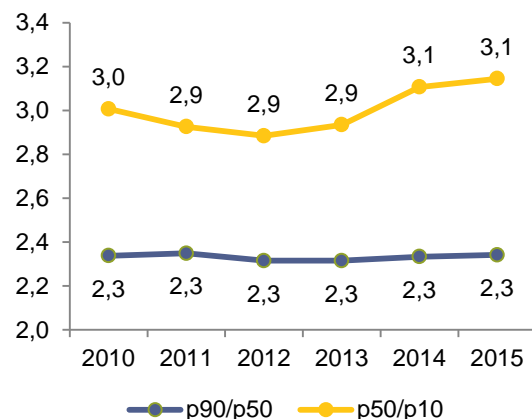
La distància entre els dos decils extrems (P90/P10) ha augmentat un 4,8% entre 2010 i 2015, i ho ha fet amb més intensitat entre els homes que entre les dones. En aquest període, i tal com s'ha comentat anteriorment, els homes s'han incorporat en major mesura al mercat laboral i la seva taxa d'atur s'ha reduït més, però alhora els nous contractes signats es retribueixen amb remuneracions inferiors a les vigents anteriorment.

La lectura d'aquestes ràtios ens indica que **l'augment de les desigualtats ha vingut fonamentalment per la banda baixa de la distribució**. Mentre que la distància entre el percentil 90 i la mediana s'ha mantingut estable (ha disminuït lleument, més entre les dones que entre els homes), la ràtio en la banda baixa (P50/P10) ha augmentat, un 4,5% en el cas de les dones i un 7,8% en el cas dels homes.

Gràfic 8
Dispersió salarial:
Índex de Gini i ràtio P90/P10

Gràfic 9
Dispersió salarial
en la part alta i baixa de la distribució salarial

IV.2. L'índex de Gini i la corba de Lorenz

L'índex de Gini mesura la concentració, és a dir, la major o menor equitat en el repartiment de la suma total de la variable considerada (en el nostre cas, les rendes salarials agregades).

Taula 4

Concentració salarial a Barcelona		
	Total	
	2010	2015
Índex de Gini		
Dones	0,37	0,38
Homes	0,41	0,42
Total	0,39	0,41

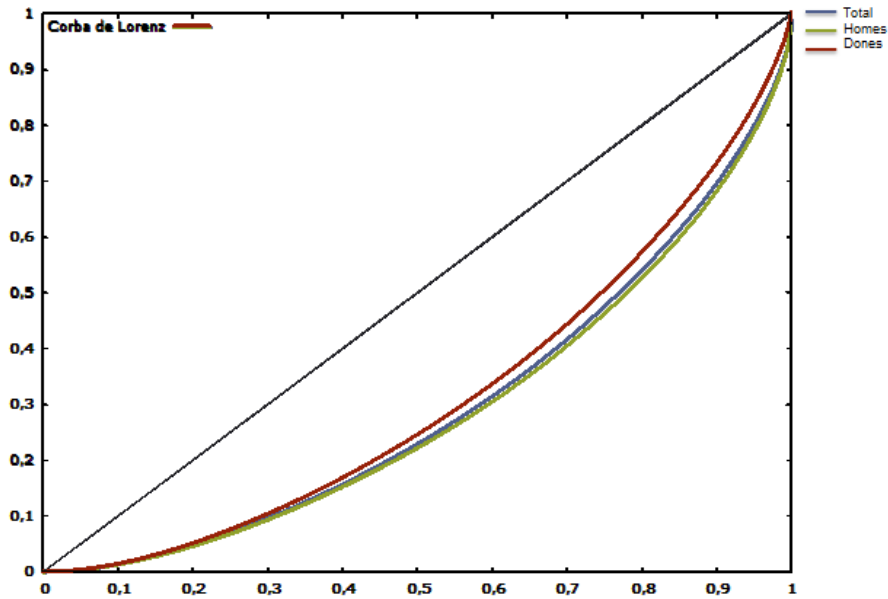
La distribució dels salaris a Barcelona es materialitza gràficament en la corba de concentració o **corba de Lorenz**, que permet identificar visualment el percentatge d'ingressos que correspon a un percentatge de població: l'eix d'abscisses representa el percentatge acumulat de població en un territori, mentre que el d'ordenades representa el percentatge acumulat de salaris en aquell territori. És una corba creixent que, com passa sempre, està lluny tant de la concentració mínima (equidistribució, marcada per la diagonal), com de la màxima (un sol treballador percep tot).

L'estructura del repartiment (forma de la corba) obtinguda és semblant a la d'altres distribucions d'ingressos. L'índex de Gini¹² sintetitza i trasllada a un únic valor la informació de la corba i se situa en un 0,41 per a Barcelona l'any 2015¹³, mantenint-se en la trajectòria ascendent que ha seguit els darrers anys (vegeu Taula 4 i Gràfic 8) d'augment de les desigualtats. En els dos talls temporals considerats, els índexs de Gini dels homes són superiors als del col·lectiu femení, un indicatiu de que els salaris masculins estan més concentrats.

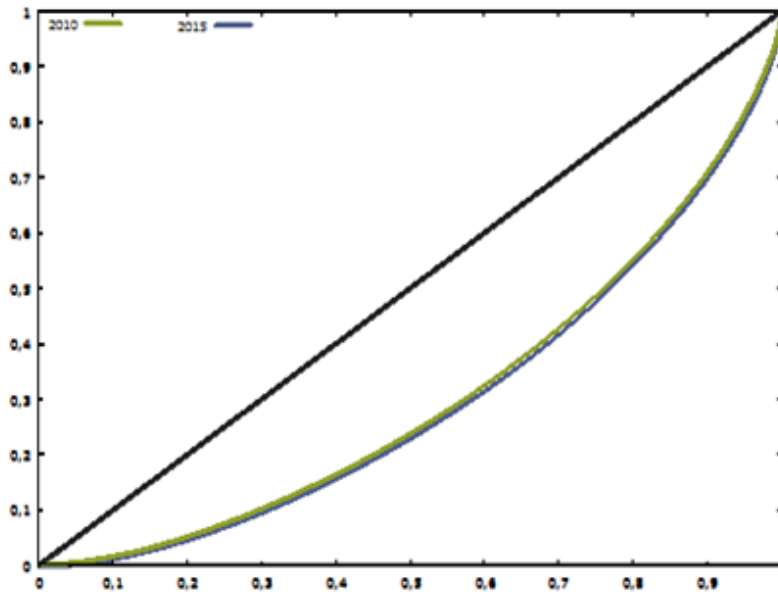
¹² Oscil·la entre 0 (equidistribució) i 1 (màxima concentració).

¹³ Atès que aquest índex prové d'una distribució salarial, no es pot comparar als obtinguts a partir de distribucions de rendes que incorporen rendiments de capital i d'autònoms i estan influïdes per l'acció del sector públic.

Gràfic 10
Corba de Lorenz dels salaris a Barcelona (2015), total, homes i dones

Gràfic 11
Corba de Lorenz dels salaris a Barcelona (2010 i 2015)

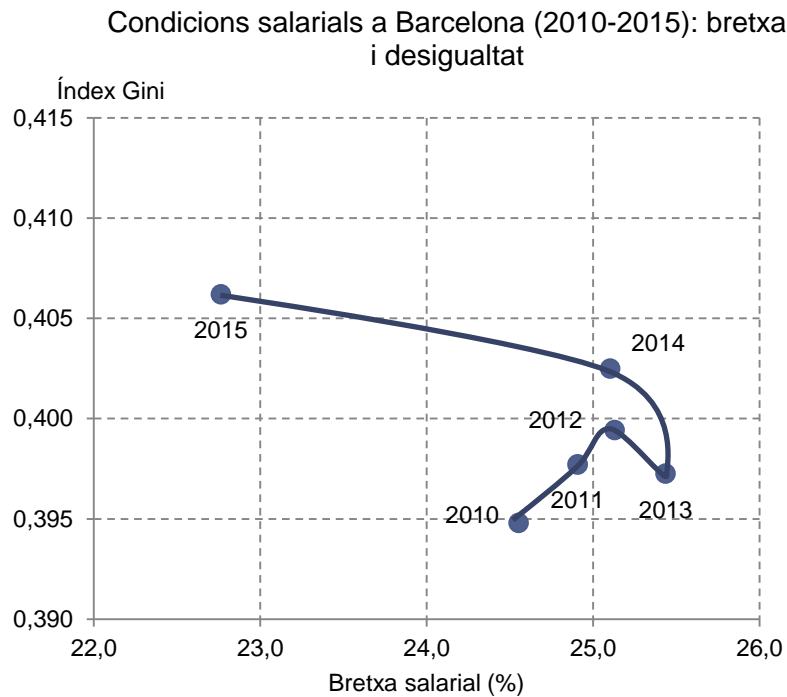

Si segmentem els ingressos salarials dels homes i les dones, veiem com la corba dels salaris dels homes (línia verda) està més allunyada de la diagonal, per tant existeix una concentració més gran. La de les dones (vermella), en ser més propera a la diagonal, palesa una distribució més equitativa de les rendes salarials. Com que la corba dels homes s'arqueja més, la distribució és més desigual i la concentració és més elevada. La comparació entre les corbes de Lorenz de 2010 (verda) i de 2015 (blava) mostra gairebé una superposició, és a dir, les dues distribucions són molt semblants, un fet que ja havíem observat anteriorment amb els histogrames del Gràfic 2.

IV.3. Desigualtat i bretxa salarial a Barcelona

El Gràfic 12, ens proporciona una visió sintètica de l'evolució de la desigualtat salarial a Barcelona entre 2010 i 2015 mitjançant la combinació de l'Índex de Gini amb una de les desigualtats més enquistades, la bretxa salarial. La trajectòria d'aquesta bretxa en aquest breu període és positiva (entenen com a tal un escurçament de la distància entre les remuneracions dels homes i de les dones), si bé cal matisar que encara és molt elevada i que està molt lluny de tancar-se. En canvi, la concentració salarial ha augmentat. En síntesi, en els darrers anys s'ha evolucionat cap a una **major igualtat entre homes i dones però alhora la distribució salarial ha esdevingut més desigual**.

Gràfic 12

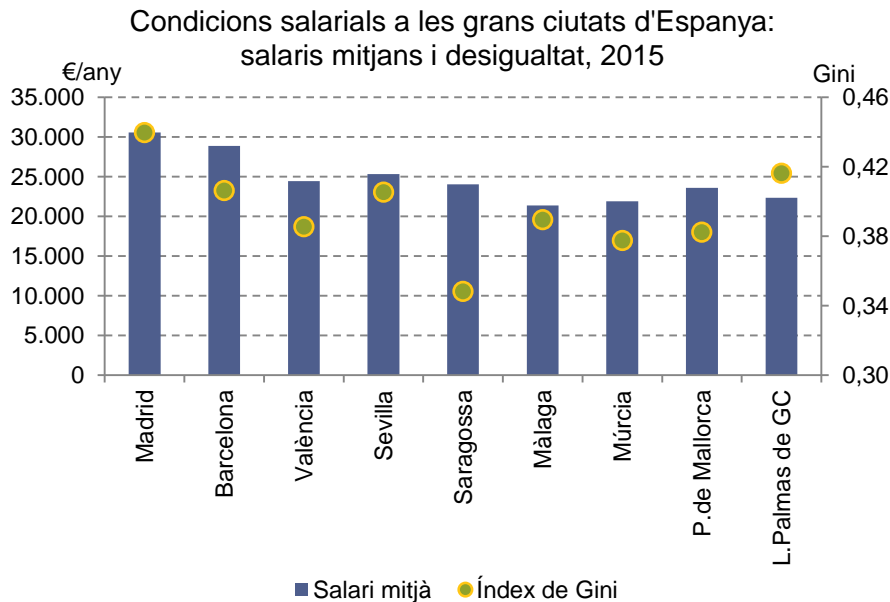
Com s'ha vist, les condicions salarials de les assalariades han millorat perquè s'han aproximat a les dels homes, però això s'ha donat en un context d'augment de la dispersió i d'una evolució primer descendent i després ascendent dels salaris que els ha situat, com s'ha vist al llarg del document, a prop del punt de partida en termes nominals i un 6,5% per sota en termes reals.

V. UNA MIRADA SINTÈTICA A LA DESIGUALTAT SALARIAL A LES GRANS CIUTATS ESPANYOLES

L'explotació de la MCVL per altres grans ciutats espanyoles permet contextualitzar els resultats de Barcelona. Necessàriament, és una mirada simplificada per la disparitat de dimensions demogràfiques, estructures productives, teixits empresarials i especialitzacions sectorials de cadascuna d'aquestes ciutats. Analitzem només tres eixos, combinant remuneracions mitjanes, desigualtat i bretxa salarial.

D'entrada, els treballadors de Madrid i Barcelona són els que reben els salaris més alts. Les dues úniques ciutats de més d'un milió d'habitants tenen remuneracions mitjanes al voltant dels 30.000 euros/any, a distància de les altres set grans ciutats analitzades, els residents de les quals reben uns salaris mitjans d'entre 20.000 i 25.000 euros.

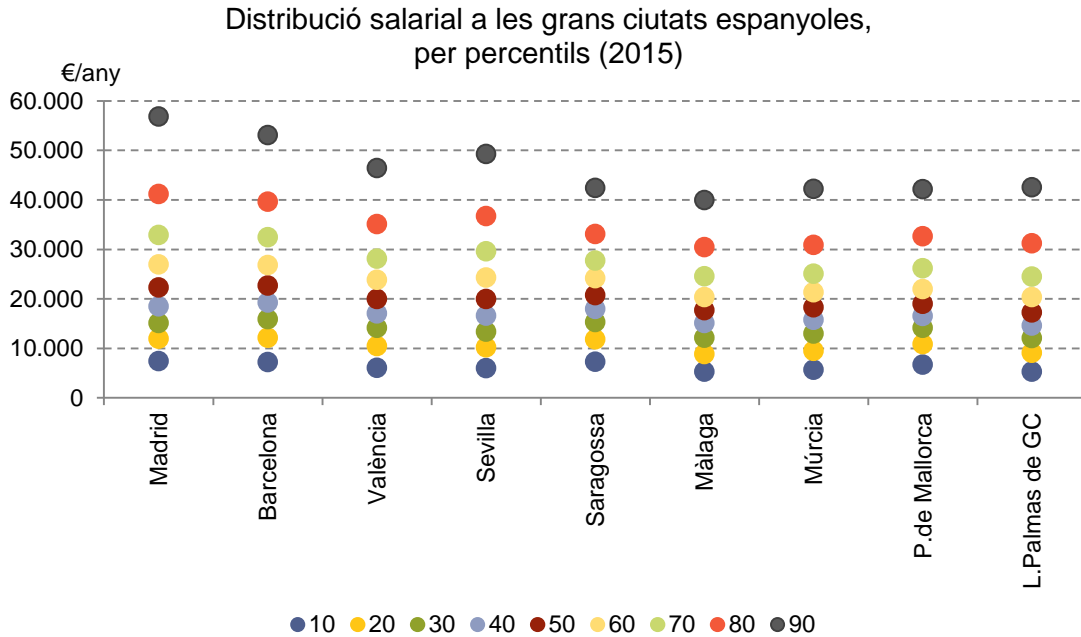
Gràfic 13

En termes salarials, Madrid destaca per ser la menys igualitària de les ciutats analitzades, amb un índex de Gini alt i allunyat de la banda en la què es mouen la resta de ciutats. La ciutat amb una menor concentració salarial és Saragossa.

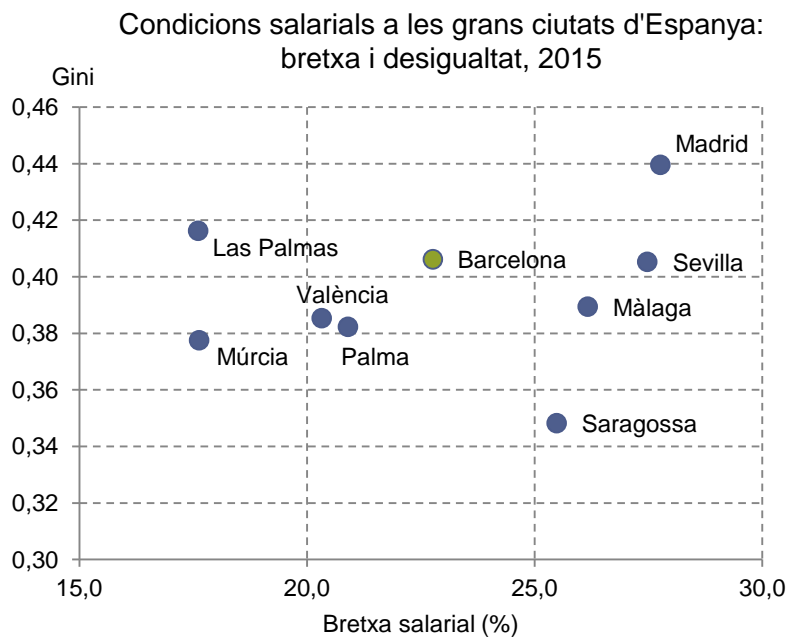
L'anàlisi dels percentils revela que les distribucions salarials d'aquestes ciutats tenen un perfil similar: més concentració en la banda baixa i més dispersió en la banda alta (els percentils 80 i 90 s'allunyen de la mediana). La dispersió mesurada com a quocients entre percentils P90/P10 situa Sevilla i Las Palmas com a ciutats més desiguals, mentre que Saragossa i Palma de Mallorca tenen una distribució més compacta. Saragossa es perfila com la ciutat menys desigual en termes salarials, en part perquè els salaris baixos són relativament alts. La més desigual és Madrid, i ho és perquè els salaris alts (percentil 99) escalen molt amunt.

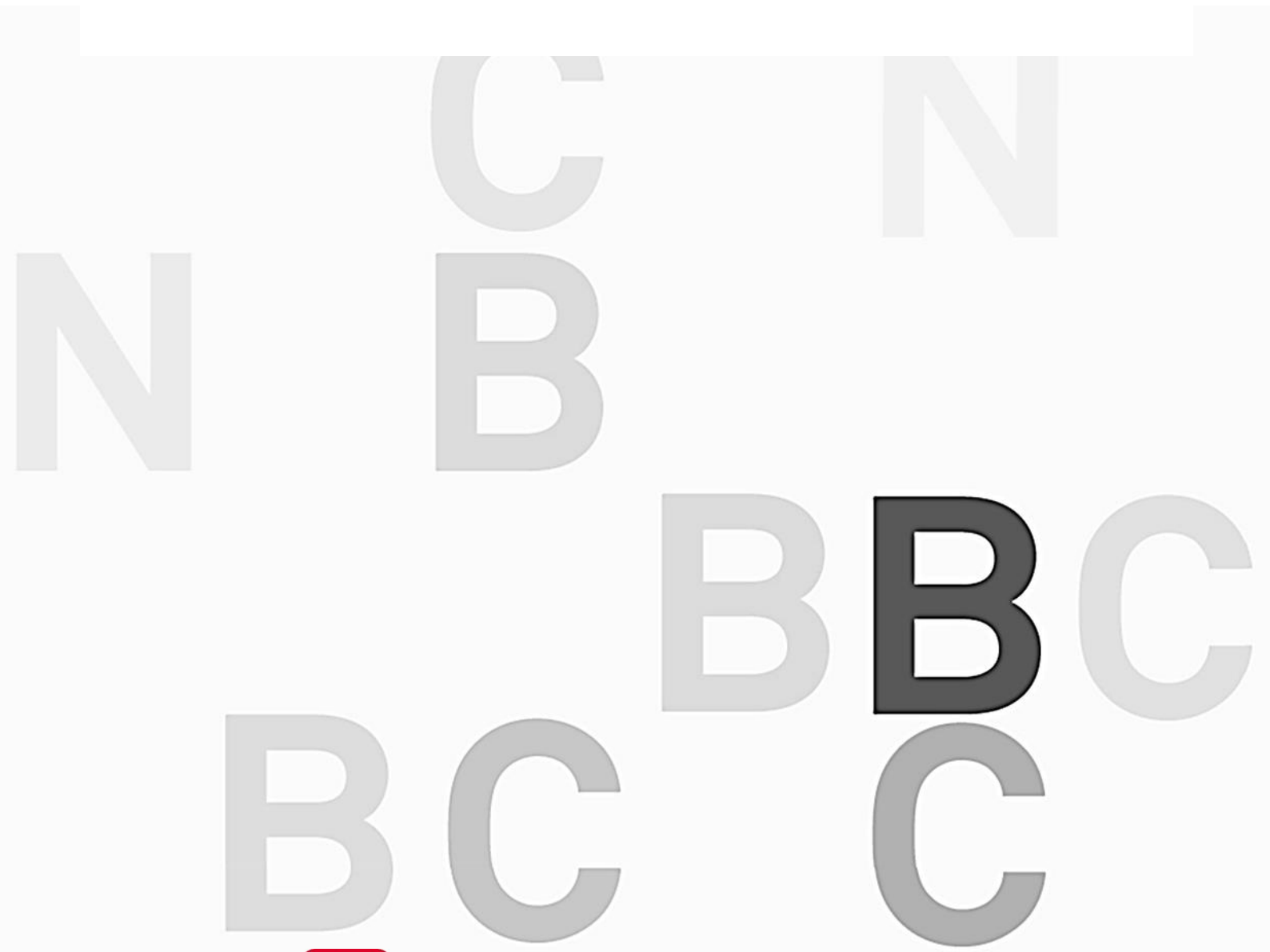
Gràfic 14

En una visió conjunta de bretxa i concentració, Barcelona se situa en un punt intermedi, amb una bretxa equidistant entre els extrems (Las Palmas la més baixa, i Madrid la més alta) i un nivell de concentració salarial relativament alt (per darrera de Madrid i Las Palmas i pràcticament idèntic al de Sevilla). Des d'aquest punt de vista, els assalariats de Madrid són els que es troben en una situació menys favorable – salaris més desiguals i bretxa més alta-, sense oblidar, però, que és on els salaris mitjans són més alts.

Gràfic 15

**Ajuntament
de Barcelona**